

Implica't+ amb la Carta de la Terra

M. del Mar Lluelles, Jaume Centelles

El projecte *Implica't+* és el resultat del treball d'un equip de persones generoses, solidàries i compromeses, vinculades al món de l'educació i que comparteixen una visió del món que les porta a endegar accions com aquest projecte adreçat a tots els centres educatius de Catalunya amb l'objectiu de fomentar els valors de la Carta de la Terra a les aules i crear una xarxa d'escoles solidàries.

▣ **PARAULES CLAU:** Carta de la Terra, ecoeducació, solidaritat, treball en xarxa, projecte *Implica't+*.

Molta gent petita, en llocs petits, fent petites coses, pot canviar el món. (Proverbi africà)

Persones compromeses

El poeta Joan Brossa ens assenyalava el camí. Deia: «Si vols avançar un metre,

has d'apuntar a l'infinit». Amb aquesta idea d'avançar a poc a poc, però deixant darrere nostre un rastre brillant i perdurable, com el dels caragols, un grup de persones generoses, solidàries i que comparteixen una visió del món propera als postulats del que s'anomena «ecoeducació», estem compromeses en un pro-

jecte que pretén incidir en els valors de sostenibilitat i principis promoguts pel document *Carta de la Terra*.

Implica't+ amb la Carta de la Terra és un projecte transversal que pretén educar per canviar les relacions socials i ambientals del món actual. Tanmateix, aspira a fomentar la cultura de la pau i el respecte.

Ens mou el compromís ètic, social i educatiu d'aconseguir un futur digne per a tothom. Per aquest motiu, apostem per fer evidents a les nostres aules els principis de la Carta de la Terra,¹ un document que es va aprovar el mes de juny de 2000 a Holanda i que està estructurat en quatre grans eixos que, al seu torn, se subdivideixen en setze apartats, alguns dels quals són, per exemple:

- > Preservar els fruits i la bellesa de la Terra per a les generacions presents i futures.
- > Evitar danys com a millor mètode de protecció ambiental i, quan els coneixements són limitats, procedir amb precaució.

EN LA PRÀCTICA

Projectes de desenvolupament

P

- Adoptar models de producció, consum i reproducció que salvaguardin les capacitats regeneratives de la Terra, els

Docents implicats aquest any 2015

Implica't+ amb la Carta de la Terra és un projecte transversal que pretén educar per canviar les relacions socials i ambientals del món actual. Tanmateix, aspira a fomentar la cultura de la pau i el respecte

drets humans i el benestar comú.

- Eradicar la pobresa com un imperatiu ètic, social i ambiental.
- Afirmar la igualtat i l'equitat de gènere com a prerrequisit per al desenvolupament humà sostenible i assegurar l'accés universal a l'educació, la sanitat i les oportunitats econòmiques.
- Promoure la cultura de la tolerància, la no-violència i la pau.

Què ofereix el projecte *Implica't+*?

El projecte *Implica't+* abraça totes les àrees i els nivells educatius, als quals ofereix un ampli ventall de materials, tant de difusió i sensibilització com d'ajuda a tots aquells col·lectius, entitats i associacions que ho necessitin.

Es tracta d'un projecte que es pot treballar al llarg de tot el curs, si realment es volen potenciar els valors i la solidaritat a les aules, o en un moment concret, si el que es pretén és realitzar només alguna de les nombroses activitats que s'ofereixen a totes les àrees del currículum escolar.

Segons el nivell educatiu de què es tracti, es poden abordar diferents punts de la Carta de la Terra. Així, per exemple, els alumnes d'educació infantil (0 a 6 anys) incideixen principalment en els aspectes del bloc II («Integritat ecològica»), els d'educació primària (6 a 12 anys) se centren, a més a més dels anteriors, en els punts del bloc I («Respecte i cura de la comunitat de vida») i en alguns apartats del bloc III («Justícia social i econòmica. Punts 9 i 12, especialment») i l'alumnat d'educació secundària i batxillerat (12 a 18 anys) abraça tots els principis de la Carta, apuntant de manera significativa al coneixement i la valoració del bloc IV («Democràcia, no-violència i pau»).

El projecte ofereix un ventall prou ampli

OBJECTIUS GENERALS DEL PROJECTE

- Difondre i promoure els valors de sostenibilitat promoguts per la Carta de la Terra.
- Incorporar, al currículum, els setze principis de la Carta adaptats a les diferents etapes educatives (des de l'escola bressol fins al batxillerat).
- Participar, de manera contínua i activa, en la defensa d'un codi de convivència basat en una cultura de pau i sostenibilitat, en l'entesa entre les persones i en la relació amb la natura.

per incidir-hi des de les diverses àrees curriculars, des de les ciències naturals i socials fins a la llengua, passant per l'expressió plàstica, les matemàtiques, la tecnologia, etc.

La idea que hi subjau és clara: tots estem obligats a promoure alternatives i a fer una crida a l'acció per aconseguir una conscienciació d'allò que hom anomena «ètica planetària», un compromís amb nosaltres mateixos, amb les altres persones i amb la natura.

Els inicis, la gent «implicada» i els materials elaborats

El projecte *Implica't+* va néixer el curs 2011-2012 gràcies a les aportacions de 27 autors implicats, un excel·lent equip de docents en actiu d'arreu de Catalunya. Tots en conjunt, de manera completament altruista, van invertir moltes hores del seu temps lliure, caps de setmana i vacances d'estiu, per crear els primers materials educatius que ajudessin a introduir la idea de solidaritat a les escoles i

El projecte es pot treballar al llarg del curs. En moments puntuals i segons el grau acadèmic, es poden abordar els diferents punts de la Carta de la Terra a les diverses àrees curriculars

als instituts. Es tracta de materials, com els que després s'hi han anat afegint, que impliquen una reflexió i que tenen el punt de mira fixat a fer, dels nostres alumnes i les nostres alumnes, persones més conscients del món on viuen, de les diferències socials que existeixen i de la necessitat de col·laborar per millorar el nostre entorn humà.

Durant els dos cursos següents (2012-2013 i 2013-2014), es va continuar treballant en el projecte i es va consolidar amb l'aportació d'un ampli ventall de novetats, entre les quals cal destacar l'ampliació de l'equip de treball.

El nombre de centres implicats va anar augmentant com una taca d'oli, gràcies, en part, a la tasca de difusió realitzada a través de la xarxa i de les presentacions personals dels mestres i de les entitats que ja participaven en el projecte. En aquest mateix sentit, es va anar recollint, al blog dels centres implicats, cadascuna de les activitats que es realitzaven.

Un altre moment clau per fer la valoració dels resultats va ser la celebració de les jornades, on es presentaven algunes accions i s'intercanviaven propostes, opinions i objectius nous. De moment, se n'han celebrat dues.

Actualment, curs 2014-2015, som quaranta els autors que hi estem implicats i

Gràcies a les aportacions altruistes dels autors i les autores del projecte, aquest ofereix, de bon començament, materials educatius que pretenen ajudar l'alumnat a reflexionar i a prendre consciència del món on vivim per tal de millorar-lo

que sumem esforços per poder obrir la idea primigènia de conscienciació social als altres àmbits o principis compresos a la Carta de la Terra, com ara, per exem-

EN LA PRÀCTICA

Projectes de desenvolupament

Maleta pedagògica del projecte

EN LA PRÀCTICA

ple, la conservació del medi ambient o les mesures que cal emprar per aconseguir fer que el nostre món sigui un lloc més digne, més habitable i millor.

Els materials elaborats són molt diversos i s'adeqüen a les diferents metodologies de treball que ofereix el projecte² (dossiers de treball, activitats, fitxes, jocs, contes, contes adaptats, manualitats, galeria d'imatges, propostes didàctiques TAC: activitats amb les PDI, caceres del tresor, webquestes, JClic, *symbaloo*s, wikis, blogs, etc.).

Quart principi de la Carta de la Terra: «Democràcia, no-violència i pau»

Actualment, curs 2014-2015, som quaranta els autors que hi estem implicats i que sumem esforços per poder obrir la idea primigènica de conscienciació social als altres àmbits o principis compresos a la Carta de la Terra, com ara, per exemple, la conservació del medi ambient o les mesures que cal emprar per aconseguir fer que el nostre món sigui un lloc més digne, més habitable i millor

Després de tres anys d'implantació del projecte, especialment als centres educatius de la província de Lleida, seguim generant activitats noves, malgrat que les limitacions personals i les obligacions familiars i professionals ens en condicionen el temps de dedicació. Ens agradaria, com al poeta Goytisolo, «tenir el poder necessari per ordenar que, en aquest mateix instant, es detinguessin tots els rellotges del món», a fi de poder avançar més de pressa, però també som conscients que el recorregut del projecte és de llarga durada, i això ens tranquil·litza.

Compromís i satisfacció

Entenem que el nostre compromís pedagògic (i encara més, el nostre compromís personal) ens porta a comportar-nos com si fóssim nosaltres qui ens enfrontéssim directament amb el problema dels altres. Del que es tracta és d'actuar junts, de viure junts, de ser conscients que hi ha una reciprocitat i un reconeixement mutu.

El que pretenem és animar els mestres i els pares i mares a participar en el projecte *Implica't+ amb la Carta de la Terra*. Si ho aconseguim, si aconseguim estendre'n els principis, la nostra satisfacció serà completa.

Entenem que el camí que ens hem marcat és el correcte, encara que no sigui l'habitual, com al poema de Robert Frost «I took the one less traveled by, and that has made all the difference» ('Vaig prendre el menys recorregut, i aquesta va ser tota la diferència').

En aquest viatge il·lusionant, de ben segur que hi cometrem errors i potser també l'encertarem algunes vegades, però ens mou el convenciment que, quan mirem directament als ulls del nostre alumnat i dels nostres fills i filles i els fem participants d'aquesta esperança de vida millor, ens adonarem que l'esforç haurà valgut la pena.

Tant de bo que puguem veure com s'incorporen als currículums educatius, pro-

Quarta exposició de materials al Departament d'Ensenyament de Lleida

moguts pel Departament d'Ensenyament, l'estudi, el coneixement i l'assimilació dels principis de la Carta de la Terra. Tant de bo que la nostra Sepharad pugui veure realitzats els versos de *La pell de brau d'Espriu*:

*Fes que siguin segurs els ponts del diàleg
i mira de comprendre i estimar
les raons i les parles diverses dels teus fills.*

Que la pluja caigui a poc a poc en els sembrats

i l'aire passi com una estesa mà

suau i molt benigna damunt els amples camps.

*Que Sepharad visqui eternament
en l'ordre i en la pau, en el treball,
en la difícil i merescuda
llibertat. ■*

NOTES

1. Podeu llegir el document complet a: www.earthcharterinaction.org/invent/images/uploads/echarter_catalan.pdf
2. Podeu trobar el recull dels cinquanta materials didàctics elaborats fins ara relacionats

amb la Carta de la Terra a l'enllaç:
<http://bit.ly/1FRMswr>

BIBLIOGRAFIA WEB

- > Web del projecte *Implica't+*:
www.xtec.cat/~mlluelle/implicat
- > Vídeos d'*Implica't+*:
 - Experiència: www.edu3.cat/Edu3tv/Fitxa?p_id=100903
 - Mirada del professorat: www.edu3.cat/Edu3tv/Fitxa?p_id=100905
 - Mirada de l'alumnat: www.edu3.cat/Edu3tv/Fitxa?p_id=100904
 - Mirada de les famílies: www.edu3.cat/Edu3tv/Fitxa?p_id=100906
 - Recull de fotos dels tres anys implicats: www.xtec.cat/~mlluelle/implicat/aniversari.html
- > Maletes pedagògiques del projecte *Implica't+* (CRP Segrià, CRP d'Osona i el Lluçanès i CRP Noguera):
www.xtec.cat/~mlluelle/implicat/maleta.html
- > Presentació dels tres anys implicats:
www.xtec.cat/~mlluelle/implicat/anys.html
- > Jornades d'Escoles Solidàries:
 - Primera: curs 2013-2014: <https://sites.google.com/site/1jornadaes/home>
 - Segona: curs 2014-2015: <https://sites.google.com/site/2ajornadaes>
 - Rumba de l'*Implica't+*: www.xtec.cat/~mlluelle/rumba/index.html

EN LA PRÀCTICA

Projectes de desenvolupament

HEM PARLAT DE:

- Projectes de desenvolupament.
- Aprenentatge cooperatiu.
- Educació per a la sostenibilitat.
- Educació per a la pau.

AUTORIA

Maria del Mar Lluelles
IES Caparrella. Lleida
mlluelle@xtec.cat

Jaume Centelles
Mestre jubilat
jcentell@xtec.cat

Aquest article fou rebut a Guix. ELEMENTS D'ACCIÓ EDUCATIVA el mes de març de 2015 i acceptat el mes de maig de 2015 per ser-hi publicat.